

KOLLÁR ALBIN

A szakmunkásképzés kezdete Dunakeszi-Műhelytelepen Wetzl Ferenc emlékének

A MÁV Dunakeszi Főműhely – a folyamatos fejlesztés, az újabb és újabb beruházások révén – az 1940-es évek elejére elérte a háború előtti termelői kapacitásának csúcsát. A kapacitásbővítés során jött létre a Trianon utáni Magyarország 9. vasúti tanonciskolája.¹ Az iskola létrehozása már a műhelytelep tervezése idején fölmerült, hiszen az oktatás céljait szolgáló tanoncműhely a beruházás indulásakor az első megvalósult épületek egyike volt², megnyitására mégis csak 1941-ben került sor: a „Dunakeszi főműhelyi szakirányú iparostanonciskola” létrehozását a vallás- és közoktatásügyi miniszter a 83008/941.V.2. sz. rendeletével engedélyezte. A miniszteri rendelet alapján a MÁV gépészeti főosztály igazgatója utasítást adott ki, amelyben intézkedik az iskola tan- és ügyrendje felől, valamint Kerényi Béla főmérnök igazgatói teendőkkkel való megbízásáról.³

A tanítás 1941. szeptember 1-én a mai B csarnok melletti kétszintes épületben elkezdődött. A 20 fős osztályban a képzés géplakatos szakmában indult. A gyakorlati és elméleti oktatás egy épületben folyt. Két napon elméleti, négy napon gyakorlati oktatást tartottak. Az elméleti órák száma mindössze kilenc volt. Az első évfolyam tanulóinak túlnyomó többsége nem Dunakeszin lakott. Szobtól Monorig szinte valamennyi településről érkeztek a tanoncok. Az első évfolyamra felvett diákok családnevük szerint: Bárány, Bárkányi, Cservenák, Csomós, Érsek, Kisvári, Lóczi, Marosi, Mihácsi, Morvai, Nemes, Orosz, Ország, Otrosinszka, Révay, Roller, Szalai, Szloboda, Tóth, Varga, Wetzl.⁴

Az 1. évfolyam diákjai vezetőikkel. A tanári karból balra az első nemes Káldos Endre művezető, mellette: Szirmai Zoltán műszaki főtanácsos, középen Kerényi Béla tanonciskolai igazgató, a kép jobb szélén Nyúli István műhelyfőnök. A diákok között a kép bal szélén Kisvári Imre, mellette Érsek Ferenc, mögöttük balról Wetzl Ferenc és Cservenák Mihály. A Kerényi Béla mögötti második sorban balra a fehér inges diák Varga György.

A tanonciskolában komolyan vették a munkát. A napi- rend betartására nagy figyelmet fordítottak az oktatók, késés nem fordulhatott elő. Az átöltözés után ima, torna majd egy nóta éneklése és egy illemtanrész felolvasása következett.

A tanonciskola közvetlenül a karbantartó üzemhez (VI. osztály) tartozott, amelynek művezetője a sokoldalú, munkáját alkotó módon végző Káldos Endre volt. Személye példát jelentett a tanoncok számára is, hisz ő egyike volt azon vezetőknek, akik a gyárban és a munkaidőn túl végzett tevékenységükkel az egész telepet uraló családias légkör formálói voltak. A műhelyfőnök, Nyúli István cserkészvezetőként és elkötelezett nevelőként is sokat foglalkozott tanítványaival. Diákjainak kirándulásokat szervezett, maga is gyakorlott volt a vízi- és téli sportágakban.⁵

Nyúli István műhelyfőnök a főműhely első tanoncainak levante csoportjával (1943)

A tanonciskolát végzettek számára életre szólóak voltak a tanulóévek alatt a műhelyben, a munka világában szerzett első tapasztalatok. Nevelőik példáját követve folyamatosan képezték magukat. Az első évfolyamon végzettek közül Cservenák Ferenc a tanonciskola jogutód intézményének, a műhelytelepi szakmunkásképző iskolának lett igazgatója⁶, Wetzl Ferenc, aki az üzem első technológusa volt, gyártástervező- műszaki főfelügyelőként vonult nyugdíjba. Az egykori tanonciskola valamennyi évfolyamának tanulói jó alapokat kaptak, s megállták a helyüket bármely beosztásba is kerültek. Az intézményben 1945 után tanítók – az alapítók jó szelleméhez méltóan – a munka, a választott szakmájuk szeretetét táplálták tanítványaikba. A remek iskolára, a dunakeszi szakmunkásképzés több mint hat évtizedes történetére, ma már csak a „telepi” üresen álló iskolaépület emlékeztet. Bár csak ismét a helyi közösséget szolgálhatná a még mindig méltóságot sugárzó, jó emlékeket ébresztő épület!

Értékes információikért köszönetet mondok Wetzl Ferenc családjának, Szakáll Lászlónénak, Érsek Ferencnének, Bessenyői Pálnak és Szabó Mihálynak.

1 A Gárdonyi 60 éve. A Gárdonyi Géza Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium emlékkönyve (Szerk.: Szabó Mihály), Dunakeszi, 2002. 12.

2 Szakáll Lászlóné: Gyártelep története, kézirat 2007.8.

3 A Magyar Királyi Államvasutak Dunakeszi Főműhelyének története, kézirat. é. n. 194.

4 Szakállné 2007.23.

5 Wetzl Ferenc szóbeli közlése

6 A Gárdonyi 60 éve. A Gárdonyi Géza Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium emlékkönyve (Szerk.: Szabó Mihály), Dunakeszi, 2002. 13.